

התועלת של קורסי הכנה מסחריים לבחינה הפסיכומטרית בהשוואה להכנה עצמית, בקרב נבחני עברית וערבית

איילת גולדצויג, כרמל אורן, יונתן סער

למעלה מ-80% מהנבחנים במבחן הכניסה הפסיכומטרי (מכפ"ל) מתכוונים לבחינה באמצעות קורס הכנה מסחרי. מחקר זה מנסה לאמוד את מידת התועלת המופקת מקורסי הכנה מסחריים, לעומת הכנה עצמית. שאלות נוספות שהמחקר מנסה לענות עליהן: האם קיימים הבדלים בדפוסי ההכנה לבחינה הפסיכומטרית בין נבחני עברית לנבחני ערבית, והאם ישנו הבדל במידת התועלת שכל קבוצה מפיקה מקורסי ההכנה לבחינה.

בהיעדר הקצאה רנדומלית של הנבחנים לשיטות הכנה, ניסינו לנכות את השפעתם של משתני רקע שעשויים להשפיע על ההקצאה לקבוצות השונות באמצעים סטטיסטיים. משתני הרקע היו: מין הנבחן, מצב כלכלי, השכלת הורים, גיל, וממוצע בגרות משוקלל כמדד ליכולת בסיסית. איתור הנבחנים הסתמך על שאלון המשוב הניתן בתום הבחינה, והעיבודים בוצעו בכל שפה בנפרד. לצורך נטרולם הסטטיסטי של גורמי ברירה עצמית לקבוצות, השתמשנו בשתי פרדיגמות שונות: בחלק א' של המחקר - רגרסיה ליניארית בקרב הנבחנים לראשונה, ובחלק ב' - מודל המבוסס על השוואת ציונים של נבחנים חוזרים, שהתכונו לבחינה בשיטות שונות.

בחלק א' (כלל הנבחנים לראשונה) לא נמצא קשר מובהק בין השתתפות בקורס ובין הציון בבחינה, בקרב נבחני עברית. בקרב נבחני ערבית נמצא קשר חיובי חלש מאד בין השתתפות בקורס לבין הציון בבחינה, כשמשתתפי הקורס קיבלו בממוצע 10 נק' יותר ממי שהתכונו עצמאית. בחלק ב' (הנבחנים החוזרים) נתקבלו האומדנים הבאים: בעברית, הקורס תרם מעבר להכנה עצמית, בממוצע, כ-6 נק' לפני הבחינה הראשונה וכ-24 נק' לפני הבחינה השנייה. בערבית לא נצפה הבדל גדול בין תרומת הקורס הייחודית לפני כל בחינה, והיא נאמדה בכ-13 נק' בממוצע בשני המקרים. נבחני ערבית נוטים יותר מנבחני עברית לחזור על הבחינה. נמצאו הבדלים בדפוסי ההכנה בין שתי השפות, בעיקר לפני הבחינה הראשונה: נראה כי נבחני עברית נוטים יותר מנבחני ערבית להתכוון לבחינה בכלל, ונוטים להשתתף בקורס הכנה יותר מנבחני ערבית. תוצאות המחקר מרמזות על האפשרות של ברירה עצמית שונה בין השפות.

על אף המגבלות המתודולוגיות המחייבות זהירות במתן פרשנות סיבתית לממצאים, ממצאי המחקר הנוכחי מרחיבים ומחזקים את הידע הקיים בתחום.